

2026–2028 METŲ PRIEMONIŲ PEDAGOGAMS PRITRAUKTI IR IŠLAIKYTI DARBO VIETOJE PLANAS

2026–2028 metų priemonių pedagogams pritraukti ir išlaikyti darbo vietoje planas numato pedagogų rengimo, pritraukimo ir išlaikymo darbo vietoje tikslus ir uždavinius, skirtus sistemingai pedagogų pritraukimo ir išlaikymo priemonių visumai užtikrinti.

Plano įgyvendinimo laikotarpis – 2026–2028 metai.

SITUACIJOS ANALIZĖ

Plano rengimą sąlygojo naujausių tyrimų ir prognozių rezultatai ir tendencijos.

Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) vykdomo Tarptautinio mokymo ir mokymosi tyrimo 2024 m. duomenys parodė, kad Lietuva patenka tarp šalių, kurių mokytojai vyriausi. Lietuvoje mokytojų amžiaus vidurkis yra 51 metai, vidutiniškai EBPO šalyse – 45 metai. Lietuvoje (kaip ir Estijoje, Vengrijoje, Latvijoje ir Portugalijoje) daugiau kaip pusė mokytojų yra vyresni nei 50 metų. Lyginant su 2018 m., vidutinis mokytojų amžius šalyje, kaip ir EBPO šalyse apskritai, šiek tiek padidėjo.

Lietuvoje jaunų (iki 30 metų) mokytojų dalis siekia 4 proc., 30–49 metų mokytojų dalis sudaro 35 proc., 50–59 metų – 34 proc., o 60 metų ir vyresnių – 27 proc. Vidutiniškai EBPO šalyse jaunų (iki 30 metų) mokytojų yra 10 proc., 30–49 metų – 53 proc., o 50 metų ir vyresnių – 37 proc. Lyginant su 2018 m., jaunų (iki 30 metų) mokytojų dalis Lietuvoje nežymiai padidėjo – nuo 2,8 iki 4,3 proc., tačiau kartu išaugo ir 50 metų bei vyresnių mokytojų dalis (4 proc. punktais), o 30–49 metų amžiaus grupės dalis sumažėjo 5 proc. punktais.

Lietuvoje 60 proc. (EBPO – 38 proc.) mokytojų nurodė, kad yra įgiję aukštąjį bakalauro ar jam prilyginamą kvalifikacinį laipsnį, 38 proc. (EBPO – 57 proc.) – magistro ar jam prilyginamą kvalifikacinį laipsnį, apie 0,9 proc. – mokslų daktaro laipsnį (EBPO – 1,7 proc.).

2018–2024 m. laikotarpiu labai dažnai stresą darbe patiriančių mokytojų dalis Lietuvoje padidėjo 2,5 proc. punkto (nuo 10,4 proc. iki 12,9 proc.).

Lietuvoje 30 proc. mokytojų nurodė jaučiantys neigiamą darbo įtaką psichinei sveikatai (labai dažnai – 11 proc., dažnai – 18 proc.), o 27 proc. nurodo, kad darbas neigiamai veikia ir jų fizinę savijautą (labai dažnai – 10 proc., dažnai – 17 proc.).

2024 m. Lietuvoje 26 proc. pradedančiųjų mokytojų teigė, kad jiems yra paskirtas mentorius, o 2018 m. tokių buvo tik 9 proc. Apie 8 proc. mokytojų (vidutiniškai EBPO – 11 proc.) yra paskirti mentoriais kitiems mokytojams (2018 m. tokių mokytojų buvo 6 proc.).

Lietuvoje 28 proc. mokytojų nurodė, kad yra patenkinti gaunamu atlyginimu (vidutiniškai EBPO – 39 proc.). Lyginant su 2018 m., Lietuvoje ir vidutiniškai EBPO atlyginimu patenkintų mokytojų dalis padidėjo: 2018 m. patenkinti atlyginimu nurodė 11 proc. Lietuvos ir 36 proc. EBPO šalių mokytojų.

Darbo sąlygomis (išskyrus atlyginimą) patenkinti mokytojai (vidutiniškai EBPO ir Lietuvoje) paprastai yra labiau patenkinti darbu ir vidutiniškai beveik 40 proc. rečiau ketina palikti mokytojo profesiją per 5 metus (rezultatai gauti atsižvelgus į mokytojo ir mokyklos charakteristikas, mokytojo vidinę motyvaciją, darbo sutarties pobūdį ir pasitenkinimą atlyginimu).

2023 m. Lietuvos švietimo ir mokslo profesinės sąjungos užsakymu Mykolo Romerio universiteto Žmogaus ir visuomenės studijų fakulteto mokslininkų grupės atliko tyrimo „Pedagogų ir kitų švietimo darbuotojų smurto patirtys“ duomenys parodė, kad 36,8 proc. mokytojų teigė patyrę patyčias iš mokinių ir 25,6 proc. – iš mokinių tėvų; iš kitų mokytojų patyčias patyrė – 27,1 proc., o iš mokyklos administracijos – 31,1 proc. mokytojų.

Lietuvos mokytojai dažniausiai susidūrė su iš mokinių kylančiu socialiniu smurtu. 44,5 proc. mokytojų nurodė, kad mokiniai kurstė kitus neklausyti, 29,8 proc. – kurstė kitus sakyti blogus dalykus; 22,8 proc. – griovė reputaciją platindami gandus; 26,4 proc. – griovė autoritetą skleiddami apkalbas.

Lietuvos mokytojai taip pat dažnai susidūrė su iš mokinių kylančiu verbaliniu smurtu. 27,9 proc. mokytojų nurodė, kad mokiniai juokėsi iš išvaizdos, aprangos ar kitų asmeninių bruožų; 26,1 proc. – šaipėsi, pravardžiavo; 19,6 proc. – grasino; 40,1 proc. – keikė, keiksnojo. Daugiau nei penktadalio apklaustųjų teigimu (21,2 proc.), smurto ir patyčių prieš mokytojus atvejai bei priemonės, kurių buvo imtasi, buvo viešinami. Du penktadaliai (40,7 proc.) mokytojų nurodė, kad tokie atvejai nebuvo viešinami. Nors švietimo įstaigose sprendžiant smurto ir patyčių prieš mokytojus problemas yra parengti vidaus teisės aktai, tvarkų aprašai, apie tokių dokumentų egzistavimą žino kiek mažiau nei pusė (48,8 proc.) švietimo įstaigose dirbančių respondentų.

Nacionalinės švietimo agentūros užsakymu atliktos 2026–2031 metų pedagogų poreikio prognozės ataskaitos duomenimis, per ateinančius penkerius metus bus parengta 8,7 tūkst. pedagogų, o prognozuojamas poreikis tuo pačiu laikotarpiu, tikėtina, sieks 10,6 tūkst. Gana skirtinga situacija, stebint pagal specializacijas. Pradinio ugdymo mokytojų paklausa visose savivaldybėse 2026–2031 metais prognozuojama stabili arba mažėjanti, o pasiūla viršija numatomą poreikį. Vadovaujantis ataskaita, per 5 metų laikotarpį reikės 636 naujų pradinio ugdymo pedagogų, kai tuo tarpu, remiantis Studentų registro duomenimis, per 4 metus pradinio ugdymo pedagogiką, numatoma, baigs apie 1 040 asmenų.

Bendrojo ugdymo dalykų mokytojų poreikis ir toliau išlieka reikšmingas, ypač didelis trūkumas prognozuojamas matematikos (768), lietuvių kalbos ir literatūros (759), anglų kalbos (1 063) ir kitų užsienio kalbų (509) mokytojų. Anglų kalbos mokytojų poreikis yra didžiausias tarp visų bendrojo ugdymo sričių.

Ataskaitoje pabrėžiama, kad socialinių pedagogų poreikis 2026–2031 metais bus aukštas ir reikšmingai augantis (357 socialiniai pedagogai per 5 metų laikotarpį).

Analizuojant situaciją ir konsultuojantis su socialiniais partneriais (nuo 2025 m. rugsėjo iki gruodžio mėn. dirbo suburta darbo grupė) – aukštosiomis mokyklomis, mokytojų ir mokyklų vadovų asociacijų, profesinių sąjungų, savivaldybių, mokinių ir studentų atstovais – identifikuotos galimos priežastys, lemiančios iššūkius, siekiant pritraukti ir išlaikyti pedagogus darbo vietoje:

- mokytojų amžiaus vidurkio augimas ir nepakankamas jaunų pedagogų (iki 30 m.) pritraukimas;
- atskirų specializacijų pasiūlos ir paklausos disbalansas;
- žemas profesijos patrauklumas dėl streso, smurto ir psichosocialinės rizikos veiksnių;
- nepakankamai efektyvus pradedančių dirbti mokytojų palaikymas;
- ribotas profesijos konkurencingumas darbo rinkoje.

PLANO TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR PRIEMONĖS

Šio plano tikslas – per pasirinktų priemonių visumą sistemingai didinti pedagogų pritraukimą į profesiją, gerinti rengimo ir karjeros pradžios kokybę, stiprinti mokytojų darbo sąlygas ir didinti profesijos konkurencingumą darbo rinkoje.

Plano tikslui pasiekti išskiriami uždaviniai (numatomos priemonės):

- didinti pedagoginių studijų patrauklumą ir užtikrinti studijas baigusiujų įsiliejimą į švietimo sistemą (prioritetinės specializacijos, prioritetinė parama studijų metu, parama pradedančiajam mokytojui, studento stažuotojo modelis);
- stiprinti pradedančiųjų mokytojų palaikymą ir palydėjimą į profesiją (ilgalaikės (išorinės ir vidinės) mentorystės sistemos sukūrimas);
- gerinti darbo sąlygas ir psichologinį saugumą švietimo įstaigose (smurto ir patyčių prevencijos mechanizmai: emocinę sveikatą stiprinančių kompetencijų ugdymo priemonės, psichologinės ir teisinės pagalbos galimybės, biurokratinę naštą mažinančios priemonės);
- didinti pedagogo profesijos konkurencingumą darbo rinkoje (pedagoginių darbuotojų atestacijos nuostatų pokytis).

PLANO ĮGYVENDINIMAS IR STEBĖSENA

Plano įgyvendinimą koordinuoja Švietimo, mokslo ir sporto ministerija.
Įgyvendinus planą, numatyta pasiekti šių rezultatų:

- iki 2028 m. pabaigos pedagogines studijas baigusių ir mokykloje dirbančių jaunųjų mokytojų (po studijų praėjus 2 metams) procentinė dalis sieks 75 proc.;
- iki 2028 m. pabaigos bus išbandytas vidinės (švietimo įstaigoje) ir išorinės (su aukštąja mokykla) mentorystės modelis;
- iki 2028 m. pabaigos į mokyklas atėjusių aukštos kvalifikacijos pedagogų dalis (magistrų) skaičius sieks 6 000;
- iki 2028 m. pabaigos bus išbandyta psichologines konsultacijas ir pirminę teisinę pagalbą teikianti Mokytojų linija;
- iki 2026 m. pabaigos bus parengtos rekomendacijos mokytojų autonomiškumui palaikyti įstaigos, savivaldos ir nacionaliniu lygiu;
- iki 2028 m. pabaigos bus parengtos ir pradėtos įgyvendinti pedagoginių darbuotojų nacionalinės kvalifikacijos tobulinimo programos, stiprinančios pedagoginių darbuotojų socialines ir emocines kompetencijas.

2026–2028 METŲ PRIEMONIŲ PEDAGOGAMS PRITRAUKTI IR IŠLAIKYTI DARBO VIETOJE PLANAS

Eil. Nr.	Pokyčio krypties laukiamas rezultatas	Priemonės aprašymas	Atsakingas vykdytojas	Įgyvendinimo terminas	Tikslinė grupė	Finansavimo šaltinis
	Lietuvos Respublikos Vyriausybės priemonių plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2025 m. gruodžio 10 d. nutarimu Nr. 895 „Dėl Dvidešimtosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano patvirtinimo“, (toliau – Lietuvos Respublikos Vyriausybės priemonių planas) veiksmas „Tikslingai nukreipti išteklius kokybiškam pedagogų rengimui, dėmesį skiriant mentorystei pedagoginės praktikos metu ir trūkstamų specialybių mokytojų pritraukimui“					
Pokyčių kryptis Finansinės paskatos dirbti mokykloje						
1.1.	Paramą studijų metu gavę studentai dirba mokyklose.	Patvirtinamas specializacijų, kurias pasirinkusiems studentams yra skiriama parama, sąrašas 2026–2029 m.: sąrašą papildyti socialine pedagogika, anglų ir ispanų kalbomis.	Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija (toliau – ŠMSM)	2026 m. I ketvirtis	Aukštosios mokyklos, rengiančios pedagogus, Nacionalinė švietimo agentūra (kaip poreikio prognozuotoja), Valstybinis studijų fondas, studentų organizacijos, Lietuvos moksleivių sąjunga	Valstybės biudžetas (VB)
		Paramos diferencijavimas pagal kursus: - I kursas – 300 Eur; - II kursas – 300 Eur, - III kursas – 400 Eur; - IV kursas –500 Eur; pirmus dvejus pradedančiojo mokytojo darbo metus būtų mokamas darbo užmokestis ir 200 Eur parama (absolvento stipendija), teikiamos aukštosios mokyklos dėstytojų supervizijos.	ŠMSM	2026 m. IV ketvirtis	Aukštosios mokyklos, rengiančios pedagogus, Valstybinis studijų fondas, studentų organizacijos, Lietuvos moksleivių sąjunga	VB
1.2.	Sumažintas mokytojų (ypač pradedančiųjų) pasitraukimas iš mokytojo profesijos.	Mentorystės proceso pedagoginės praktikos metu ir pirmaisiais dvejais darbo metais stiprinimas. Studento stažuotojo pareigybės įteisinimas pirmosios pakopos ir gretutinių studijų studentams (išbandoma pedagoginės stažuotės programa): parengiamas rekomendacinis mentorystės proceso organizavimo aprašas (susitarimai dėl mentoriaus funkcijų aukštojoje, kitoje profesinės paramos programoje (išorinė mentorystė) ir švietimo įstaigoje (vidinė mentorystė));	ŠMSM, aukštosios mokyklos, rengiančios pedagogus, nevyriausybinių organizacijos	2028 m. III ketvirtis	Pedagogų rengimo centrai, aukštosios mokyklos, rengiančios pedagogus, mokyklų vadovų ir mokytojų dalykininkų (pagalbos mokiniui specialistų) atstovai, nevyriausybinių organizacijos	VB, Europos Sąjungos (ES) lėšos

Eil. Nr.	Pokyčio krypties laukiamas rezultatas	Priemonės aprašymas	Atsakingas vykdytojas	Įgyvendinimo terminas	Tikslinė grupė	Finansavimo šaltinis
		• inicijuojama kvalifikacijos tobulinimo programa pradedančiųjų mokytojų mentoriams; • pedagoginė stažuotė kaip studijų praktikos dalis – veiklos integruotos į studijų programą ir (arba) mokykloje nesant reikiamos kvalifikacijos mokytojo gali dirbti mokytoju (padedant mentoriumi) ir gauti už tai atlygį; • organizuojamos diskusijos dėl stažuotojo funkcijų, atsakomybių, apmokėjimo modelio, suderinamumo su studijomis ir ryšio su pedagoginėmis praktikomis.				
2. Pokyčių kryptis Darbo sąlygų gerinimas kaip pritraukimo priemonė						
2.1.	Mokyklos atvertos aukštos kvalifikacijos įvairių sričių akademinei bendruomenei ir specialistams.	Aukštos kvalifikacijos specialistų pritraukimas – priemonė esant padidėjusiam mokytojų trūkumui: • edukologijos arba mokomo dalyko magistro kvalifikacinis laipsnis siejamas su vyresniojo mokytojo ar pagalbos mokiniui specialisto kvalifikacine kategorija, o edukologijos arba mokomo dalyko daktaro laipsnis – su metodininko kvalifikacine kategorija be atestacijos procedūrų; • anksčiau įgytos kvalifikacinės kategorijos įskaitymas mokytojui ar pagalbos mokiniui specialistui įgijus teisę mokyti kito (-ų) dalyko (-ų) ar užimti kitą (-as) pareigybę (-es); • kvalifikacinės kategorijos galiojimo termino atsisakymas nutraukus pedagoginę veiklą ir į ją grįžus.	ŠMSM	2027 m. I ketvirtis	Švietimo įstaigų vadovai, mokytojai (pagalbos mokiniui specialistai), savivaldybių atstovai, švietimo profesinių sąjungų atstovai	VB
2.2.	Didesnė užsienio kalbų mokytojų pasiūla	Sudaryti sąlygas dirbti trūkstantį užsienio kalbų mokytojais asmenims, turintiems reikiamą kalbinę kompetenciją: • mokykloje nesant reikiamos kvalifikacijos užsienio kalbos mokytojo, užsienio kalbos pagal pagrindinio ugdymo programą gali mokyti atitinkamos užsienio kalbos užsienio valstybės pilietis, kuriam teisės aktų nustatyta tvarka suteikta teisė laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje ir kuris yra įgijęs aukštąjį (aukštesnįjį, įgytą iki 2009 m., ar specialųjį vidurinį, įgytą iki 1995 metų) išsilavinimą, bet ne ilgiau kaip 4 metus, pedagogo kvalifikaciją įgyjant per 2 metus nuo darbo mokytoju pagal pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas pradžios.	ŠMSM	2026 m. III ketvirtis	Švietimo įstaigų vadovai, mokytojai dalykininkai, savivaldybių atstovai, švietimo profesinių sąjungų atstovai	VB

Eil. Nr.	Pokyčio krypties laukiamas rezultatas	Priemonės aprašymas	Atsakingas vykdytojas	Įgyvendinimo terminas	Tikslinė grupė	Finansavimo šaltinis
	Lietuvos Respublikos Vyriausybės priemonių plano veiksmas „Stiprinti mokyklos bendruomenės visose valstybinėse ir savivaldybių mokyklose, įgyvendinant socialines ir emocines kompetencijas ugdančias programas“					
3.	Pokyčių kryptis Mokytojų profesinės veiklos apsaugos ir saugumo stiprinimas					
3.1.	Sustiprinta mokytojų profesinės veiklos apsauga ir emocinis saugumas.	Nulinė tolerancija smurtui mokyklose: • sukurti ir išbandyti psichologinės pagalbos ir pirminių teisinių konsultacijų teikimo Mokytojų liniją; • inicijuoti švietimo įstaigų vadovų mokymus reagavimo į smurto atvejus, intervencinių, prevencinių priemonių organizavimo ir įgyvendinimo temomis; • išbandyti prevencinį emocinio saugumo (tarpusavio palaikymo / pagalbos) modelį mokyklose; • ugdyti emocinę sveikatą stiprinančias kompetencijas (inicijuoti nacionalinės pedagoginių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo programos parengimą ir įgyvendinimą); • sukurti nuoseklią sistemą, stiprinant prevencinių ir intervencinių programų įgyvendinimą švietimo įstaigose; • peržiūrėti ir atnaujinti rekomendacijas dėl smurto artimoje aplinkoje atpažinimo, smurto, patyčių prevencijos įgyvendinimo mokyklose.	ŠMSM	2026 m. IV ketvirtis – 2027 m. II ketvirtis	Švietimo įstaigų vadovai, mokytojai dalykininkai (pagalbos mokiniui specialistai), savivaldybių atstovai, pedagogų rengimo centrai	VB, ES lėšos
	Lietuvos Respublikos Vyriausybės priemonių plano veiksmas „Sumažinti administracinę naštą ir biurokratinį reikalavimą dėl mokytojų veiklos, diegiant dirbtinio intelekto panaudojimą grįstus ir kitus sprendimus“					
4.	Pokyčių kryptis Biurokratinės naštos mažinimas, tikslingai naudojant skaitmenines priemones, užtikrinančias efektyvesnį ugdymo procesą					
4.1.	Sumažinta biurokratinė našta ir sustiprinta mokytojų profesinė autonomija.	Išbandyti biurokratinę naštą mažinančias priemones: • inicijuoti darbo grupę su socialiniais partneriais dėl biurokratinės naštos mažinimo per administracinių procedūrų optimizavimą, pasitelkiant technologijas (automatizavimą); • inicijuoti reikalingus teisės aktų pakeitimus, laiduojančius pedagoginių darbuotojų profesinį saugumą (įskaitant socialinį, teisinį, psichologinį, fizinį).	ŠMSM	2027 m. I ketvirtis	Švietimo įstaigų vadovai, nevyriausybinių organizacijų, švietimo profesinių sąjungų atstovai	VB, ES lėšos